

## Eixugar-se la boca

(ALDC, II, 376. *Eixugar-se la boca*)

Per al concepte 'netejar fregant una superfície per a llevar-ne alguna matèria pastosa, enganxosa' el verb tradicional era *torcar* (cf. oc. *torcar*, fr. *torché*), der. del llat. *vg.* \*TORCA 'torcedura, feix d'herbam o draps retorçat', alteració de TORQUA (Varró); llat. cl. TORQUES o TORQUIS 'collar, cosa retorçada'; però avui sols viu al País Valencià, sud del Principat, Mallorca, Menorca i l'Alguer, sovint amb un objecte directe (*torcar-se els morros* [veg. *PALDC*, I, mapa 46]; també *els llavis, la boca, la cara*), com passa igualment amb els geosinònims *eixugar-se, fregar-se* (també *el mostatxo* 16), *llimpiar-se* (també *la trompa* 190; *la morrera* 190) (veg. mapa 234). *Eixugar* (també *el bigoti* 63; *les mans* 22) prové del llatí tardà EXSUCARE 'deixar sense suc', der. de SUCUS 'suc'; aquest verb, com també *fregar*, al

Principat i a la Catalunya del Nord, ha substituït *torcar* (potser per la connotació que tenia [veg. mapa 234] i per la seva afinitat semàntica). *Fregar* deriva del llat. FRICARE; *netejar* 103, 104, 188, prové de *net* (< llat. NITIDU) amb el sufix *-ejar* (< llat. -IDIARE) (el llat. NITIDIARE va donar anteriorment *nedejar* i, amb metàtesi, *denejar*); i *llimpiar* (var. *limpiar*) és un manlleu al cast. *limpiar*, amb palatalització de la *l*- inicial com ha passat en *lloc* (< llat. LOCU), *llengua* (< llat. LINGUA) i en extensions incorrectes d'aquesta llei del català com *llògic, llegítim, llamentar*. En estratigrafia cronològica, tindriem: 1) *torcar*; 2) *eixugar, fregar* i 3) *llimpiar*.

*Torcar-se* i *eixugar-se* són els mots normatius.

